

Robert Stańko

REGIONALNY PROGRAM OCHRONY TORFOWISK ALKALICZNYCH (7230) W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

(Wykonano w ramach projektu „Programy ochrony: torfowisk alkalicznych (7230) oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków - skalnicy torfowiskowej, lipiennika loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej”, finansowanego z V Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.)

Świebodzin 2011

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wstęp

Torfowiska alkaliczne należą do najcenniejszych i jednocześnie najbardziej zagrożonych siedlisk przyrodniczych w Polsce. Są to ekosystemy bardzo wrażliwe. Ich funkcjonowanie uzależnione jest od wielu czynników, a zaburzenie któregokolwiek z nich niesie za sobą często nieodwracalne zmiany. W wielu przypadkach zapewnienie ich właściwego stanu ochrony jest niezwykle trudne, jednak wiele z nich dla przywrócenia prawidłowego funkcjonowania wymaga prostych działań polegających np. na przywróceniu ekstensywnego użytkowania, zablokowaniu rowu odwadniającego, czy też usuwaniu nalotów drzew i krzewów.

Dobrze zachowane, „żywe” torfowiska alkaliczne pełnią wiele bardzo ważnych funkcji w przyrodzie m.in.: stanowią naturalne miejsca retencjonowania wody, wpływają korzystnie na bilans węgla w przyrodzie akumulując jego różne formy, stanowią miejsce życia wielu wąsko wyspecjalizowanych organizmów, dlatego warto je chronić!

W ramach realizowanego przez Klub Przyrodników projektu pn: „Programy ochrony: torfowisk alkalicznych (7230) oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków – skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela, miodokwiatu krzyżowego i gwiazdnicy grubolistnej” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko latach 2008-2011 w całej Polsce przeprowadzono inwentaryzację ww. siedliska i związanych z nim gatunków. Inwentaryzacja miała na celu wyszukanie możliwie jak największej liczby stanowisk omawianego siedliska i gatunków, a także ocenę ich stanu zachowania oraz wskazanie potrzeb ochrony. Polegała ona m.in. na weryfikacji istniejących danych, zarówno tych, które zostały dotychczas opublikowane, danych z przeprowadzonej w 2007 roku powszechnej inwentaryzacji siedlisk Natura 2000 w Lasach Państwowych oraz podobnej inwentaryzacji przeprowadzonej przez BUL w 2008 r. poza granicami Lasów Państwowych, a także wszelkich doniesień świadczących o możliwości występowania ww. siedliska, czy gatunków na danym obszarze.

Zwieńczeniem kilkuletniej pracy wielu osób zaangażowanych w projekt, jest program ochrony siedliska dla całego kraju (Wojewka i in. 2012) i programy ochrony ww. gatunków roślin (Pawlikowski 2012, Jarzombkowski i Pawlikowski 2012, Pawlikowski i Jarzombkowski 2012, Jarzombkowski 2012) w postaci publikacji, a także programy ochrony siedliska 7230 dla wszystkich województw w kraju, czego przykładem jest niniejsze opracowanie.

Ogólna charakterystyka torfowisk alkalicznych 7230

Torfowiska alkaliczne występują głównie w północnej, północno-zachodniej i północno-wschodniej części kraju oraz na południu w paśmie gór i wyżyn. Dzieli się je na trzy główne typy tj. słabo kwaśne, neutralne i zasadowe młaki, torfowiska źródłiskowe i torfowiska przepływowe typu niskiego (Herbichowa, Wołejko 2004). Charakteryzują się one umiarkowaną bądź niską żyznością (jest to siedlisko mezo- lub mezo – oligotroficzne), są ubogie w biogeny (azot i fosfor), natomiast zasobne w minerały, szczególnie w jony wapnia. Torfowiska alkaliczne należą do mokradel zasilanych soligenicznie lub topogenicznie. W optymalnych warunkach są wysyczone wodą – poziom wód gruntowych utrzymuje się na równi lub tuż pod powierzchnią roślinności. Omawiany typ siedliska przyrodniczego należy do siedlisk torfotwórczych, najczęściej wykształca się tu torf mszysto-turzycowy, bądź turzycowo-mszysty. W specyficznych warunkach na torfowiskach alkalicznych dochodzi do wytrącania się węglanu wapnia w postaci martwicy wapiennej, co można zaobserwować na występujących na torfowisku roślinach, głównie na mszakach. Jest to jednak zjawisko bardzo rzadko spotykane.

Na torfowiskach alkalicznych, które znajdują się we właściwym stanie zachowania, roślinność zdominowana jest przez zbiorowiska mszysto-niskoturzycowe. Szereg fitocenz typowych dla omawianego siedliska należy do rzadkich i zagrożonych w skali całego kraju, a nawet Europy. Główny trzon roślinności typowej dla torfowisk alkalicznych stanowią zbiorowiska z rzędu *Caricetalia davallianae*, w obrębie którego wyróżnia się dwa związki *Caricion davallianae* oraz *Sphagno warnstorffiani-Tomenthypnion* (Hájek i in., 2006; Sefferova-Stanova, 2008, Hájek, Hájkova, 2011). Część zbiorowisk roślinnych będących identyfikatorami fitosocjologicznymi omawianego siedliska mieści się w obrębie rzędu *Scheuchzerietalia palustris*, który skupia również fitocenozy reprezentatywne dla innych typów siedlisk torfowiskowych. W najlepiej zachowanych płatach roślinności mechowskiej bardzo słabo rozwinięta jest warstwa roślin zielnych, która stanowi ok. 30% pokrycia. W przeciwieństwie do niej warstwa mszysta jest wykształcona bardzo obficie, jej pokrycie sięga 100%, warstwa ta zdominowana jest zwykle przez mchy właściwe (brunatne).

Na uwagę zasługuje również niezwykle interesująca flora torfowisk alkalicznych. Charakteryzuje się ona dużym bogactwem florystycznym, licznym udziałem gatunków kalcyfilnych oraz szeregiem gatunków uznawanych za rzadkie, zagrożone i chronione. Do największych osobliwości florystycznych tych torfowisk na niżu należą m.in. turzyca *Davalla Carex davalliana*, lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus*, niebielistka trwała *Swertia perennis*, drabinowiec mroczny *Cinclidium stygium*, parzęchlin trójrzędowy *Meesia triquetra* i bagiennik zmiłowaty *Pseudocalliergon triforium*. Niektóre z ww. gatunków mają zaledwie kilkanaście stanowisk w kraju. Na torfowiskach alkalicznych występują również inne taksony spotykane częściej niż ww. m.in. turzyca żółta *C. flava*, turzyca łuszczkowata *C. lepidocarpa*, turzyca prosowata *C. panicea*, inne gatunki z rodziny turzycowatych np. ponikło skąpokwiatowe *Eleocharis quinqueflora*, liczna grupa storczyków, poza ww. lipiennikiem również kruszczyk błotny *Epipactis palustris* oraz kilka gatunków z rodzaju kukułka *Dactylorhiza*, a także tłustosz pospolity *Pinguicula vulgaris* i bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*. Bardzo ważną grupę stanowią mchy, wśród których za charakterystyczne dla torfowisk zasadowych uważa się relikty glacialne – błotnizka wełnistego *Helodium blandowii*, mszar krokiewkowaty *Paludella squarrosa* i błyszczce włoskowate *Tomenthypnum nitens*, a także złocieńca gwiazdkowatego *Campylium*

stellatum, haczykowca byszczącego *Hamatocaulis vernicosus* i limprichtę pośrednią *Limprichtia cossonii*.

Do największych zagrożeń torfowisk alkalicznych należą niekorzystne zmiany stosunków wodnych (m.in. melioracje odwadniające, regulacje cieków wodnych, budowa zbiorników retencyjnych i in.), sukcesja roślinności w kierunku zbiorowisk leśnych i zaroślowych, nieracjonalna gospodarka w zlewni i eutrofizacja.

Przegląd wybranych obiektów torfowisk alkalicznych województwa zachodniopomorskiego

Dolina Rurzycy

Kompleks torfowisk alkalicznych w dolinie Rurzycy należy do najcenniejszych torfowisk tego typu w zachodniej Polsce. Większa część torfowisk alkalicznych w dolinie położona jest na terenie województwa wielkopolskiego, a szczegółowe opisy poszczególnych obiektów torfowiskowych zamieszczono w regionalnym programie ochrony siedliska dla tego województwa.

Roślinność najlepiej zachowanych torfowisk alkalicznych w dolinie Rurzycy reprezentowana jest przez fitocenozy turzycy obłej *Caricetum diandrae*, turzycy prosowatej i łuszczkowatej *Caricetum panicaeo-lepidocarpae*, ponikła skąpokwiatowego *Eleocharitetum quinqueflorae*, przez zbiorowisko bobrka trójlistkowego i torfowca obłego *Menyantho-Sphagnetum teretis* oraz mechowiskowe postaci szuwaru turzycy dzióbkwowatej i turzycy tunikowej. Płaty roślinności mechowiskowej występują tu w kompleksie z szuwarami wielkoturzycowymi budowanymi m.in. przez turzycę prosową *Caricetum paniculatae*, tunikową *Caricetum appropinquatae* oraz błotną *Caricetum acutiformis*.

Torfowiska alkaliczne doliny Rurzycy charakteryzują się niezwykle bogactwem florystycznym. Występuje tu szereg rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, bardzo liczną grupę stanowią również taksony objęte ochroną gatunkową. Jedną z największych osobliwości florystycznych mechowisk doliny Rurzycy jest lipiennik Loesela *Liparis loeselii* – gatunek z załącznika II dyrektywy siedliskowej, którego tutejsza populacja szacowana jest na ok. 1000 osobników. Jest to najliczniejsza populacja tego gatunku w Polsce północno-zachodniej. Na uwagę zasługuje również obecność rzadkich gatunków mchów m.in. haczykowca błyszczącego *Hamatocaulis vernicosus* (gatunek z załącznika II dyrektywy siedliskowej), parzęchlina trójrzędowego *Meesia triquetra* oraz licznie występujących tu reliktywów glacialnych - mszaru nastroszonego *Paludella squarrosa*, błotniszka wełnistego *Helodium blandowii* i błyszczce włoskowatego *Tomentypnum nitens*.

Torfowiska alkaliczne doliny Rurzycy wymagają przeprowadzenia zabiegów ochronnych polegających na usunięciu nalotów drzew i krzewów. W przypadku niektórych płatów niezbędne są również zabiegi mające na celu poprawę warunków hydrologicznych.

Manowo

Torfowisko alkaliczne położone w dolinie rzeczki Dzierżęcinki na południowy wschód od miejscowości Manowo należy do największych (ponad 50 ha), dobrze zachowanych obiektów tego typu w północno-zachodniej Polsce.

Zidentyfikowano tu mechowiskowy zespół turzycy obłej *Caricetum diandrae* oraz zbiorowisko z dominacją turzycy dzióbkwowatej i większym udziałem torfowców, oraz ich odmiany z trzciną (Jermaczek i in. 2009). Zbiorowiska te charakteryzują się dużym udziałem

mszaków, zarówno torfowców, jak i mchów brunatnych. Od strony zachodniej i południowej na powierzchni torfowiska rozwinęły się zbiorowiska zaroślowe i leśne, zaś w miejscach silnie uwodnionych występuje zespół trzciny pospolitej i narecznicy błotnej *Thelypteridi-Phragmitetum*. We florze torfowiska zasadowego występują interesujące relikty glacialne: mszar nastroszony *Paludella squarrosa*, błotniszek wełnisty *Helodium blandowii* i chwytlikowiec lśniący *Tomentypnum nitens*. Występują tu także gatunki naturowe: lipiennik Loesella i haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* oraz mikroskopijny „naturowy” ślimak poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*, tworzący obfitą populację (SDF).

Przyszłość tego cennego obiektu może być jednak zagrożona w związku z planami budowy drogi ekspresowej S-11 (Osadowski 2007).

Fot. 1 Widok ogólny centralnej, mechowiskowej części torfowiska Manowo (fot. P. Pawlaczyk).

Torfowisko Manowo jest jednym z nielicznych przykładów pojedynczego obiektu torfowiskowego z dominacją siedliska 7230, dla którego wyznaczono ostoję Natura 2000 (PLH 320057).

Ocena stanu torfowisk alkalicznych w województwie zachodniopomorskim oraz proponowane działania ochronne

Inwentaryzacja torfowisk alkalicznych oraz związanych z nimi gatunków, którą przeprowadzono w latach 2008-2011 wykazała, że w granicach województwa wielkopolskiego występuje obecnie 51 obiektów, w obrębie których zachowały się płaty roślinności typowej dla torfowisk alkalicznych. Ich łączna powierzchnia to blisko 320 ha. Większość obiektów zlokalizowana jest w południowej i wschodniej części województwa.

Wśród torfowisk alkalicznych, które do dnia dzisiejszego zachowały się na terenie województwa zachodniopomorskiego, występuje kilka obiektów o wybitnych walorach przyrodniczych, należą one jednocześnie do grupy najcenniejszych mechowisk w kraju – są to przede wszystkim mechowiska w dolinie Rurzyca, torfowisko alkaliczne w sąsiedztwie miejscowości Manowo, niewielkie torfowisko na zachód od Drawna, torfowiska w dolinie Płoni koło Żydowa oraz kilka niewielkich obiektów w rozproszeniu w obszarze Puszczy Drawskiej.

Roślinność torfowisk alkalicznych województwa zachodniopomorskiego reprezentowana jest przez następujące zbiorowiska roślinne będące identyfikatorami siedliska 7230: zespół turzycy obłej *Caricetum diandrae*, turzycy nitkowatej *Caricetum lasiocarpae*, turzycy prosowej i łuszczkowatej *Caricetum paniceo-lepidocarpae*, turzycy tunikowej *Caricetum appropinquatae*, zb. turzycy błotnej i błotniszka wełnistego zb. *Carex acutiformis* – *Helodium blandowii*, fitocenozy ponikła skąpokwiatowego *Eleocharitetum quinqueflorae* oraz zespół bobrka trójlistkowego i torfowca obłego *Menyantho-Sphagnetum teretis*.

Do najcenniejszych reprezentantów flory torfowisk alkalicznych Wielkopolski należą: lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, błotniszek wełnisty *Helodium blandowii*, haczykowiec byszczyący *Hamatocaulis vernicosus*, mszar krokiewkowaty *Paludella squarrosa* i błyszczce włoskowate *Tomenthypnum nitens*.

Ocena stanu zachowania płatów siedliska w woj. zachodniopomorskim wykazała, że tylko jeden obiekt znajduje się we właściwym stanie zachowania, natomiast pozostałe to torfowiska w stanie niewłaściwym (U1) i niewłaściwym złym (U2). Badania te wykazały, że stan zachowania omawianego siedliska w województwie zachodniopomorskim jest zły i wiele obiektów wymaga pilnego wykonania działań ochronnych.

Tabela 1. Wykaz obiektów - torfowisk alkalicznych wraz z oceną stanu zachowania (poszczególne parametry i ocena globalna wg metodyki przyjętej w monitoringu siedlisk przyrodniczych GIOS), wskazanymi zagrożeniami oraz proponowanymi działaniami ochronnymi.

Nazwa obiektu	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia siedliska	Specyficzna struktura i funkcje	Perspektywy ochrony	Ocena globalna	Współrzędne geograficzne		Zagrożenia	Proponowane działania
Drawno	8,939	FV	FV	FV	FV	15° 42' 44,456" E	53° 11' 30,216" N	1	1, 2
Strzeszyńskie Łąki	4,282	U1	U2	U1	U2	16° 25' 6,178" E	53° 37' 37,632" N	1, 2, 6	2, 3
Przeradz	1,282	U2	U2	XX	U2	16° 33' 24,800" E	53° 46' 24,174" N	1, 4	2
Rajtki	6,242	U1	U1	U1	U2	16° 27' 24,360" E	54° 13' 16,670" N	-	-
Stare Borne	4,45	U1	U2	XX	U2	16° 40' 19,405" E	54° 0' 58,422" N	1, 2, 6	2, 6
Kwiecko Żuraw	1,617	U2	U1	U1	U1	16° 40' 47,852" E	54° 1' 24,114" N	1, 4, 6	2, 6
Lubowo	3,103	U1	U2	U1	U2	16° 36' 56,818" E	54° 3' 9,402" N	1, 2, 6	2, 3, 6
Zgniła Struga	4,844	U2	U2	XX	U2	16° 32' 58,567" E	54° 3' 46,905" N	6	6, 7
Manowo	43,85	U1	U1	XX	U1	16° 18' 27,311" E	54° 7' 0,947" N	1, 6	2, 4, 6
Maszkowo	3,883	U2	U2	U1	U2	16° 20' 12,596" E	54° 10' 53,847" N	6	6
Kwiecko Zakole	7,32	U2	U2	XX	U2	16° 40' 8,709" E	54° 1' 33,258" N	6	6
Czertyń	56,125	U2	U1	XX	U1	15° 36' 1,271" E	53° 21' 44,427" N	6	6
Stara Studnica	2,852	XX	XX	U1	U1	15° 42' 27,087" E	53° 26' 28,280" N	-	-
Jezioro Baba	1,023	XX	XX	U1	U1	15° 43' 2,753" E	53° 20' 50,140" N	-	-
Dolina Płoni koło Żydowa	23,588	U2	U2	U1	U2	15° 12' 30,429" E	53° 2' 8,682" N	1, 2, 6	1, 2, 3, 5, 7
Lilie Wodne	2,004	U1	U1	U1	U1	15° 19' 48,845" E	52° 54' 3,565" N	1, 6	2, 6
Moczydło	3,316	U2	U2	FV	U2	15° 16' 30,039" E	52° 54' 42,078" N	1, 2, 6	1, 3, 6
Rurzyca6	1,757	U1	U1	U1	U1	16° 42' 15,667" E	53° 18' 9,668" N	1, 6	2, 6
Rurzyca4	0,463	U1	U1	U1	U1	16° 40' 50,271" E	53° 18' 54,173" N	1, 6	2, 6
Dolina Łęcznej - Zarzewie	8,767	U1	U1	U1	U1	16° 43' 46,733" E	53° 58' 24,306" N	1, 2, 6	2, 3, 4, 6
Drzewiany	3,25	U1	XX	U1	U1	16° 42' 27,165" E	53° 58' 30,440" N	1	2, 3
Tuczno1	0,485	U1	U1	U1	U1	16° 8' 32,006" E	53° 11' 37,380" N	12	1, 4
Cieszynka	4,04	U1	U1	FV	U1	16° 0' 20,204" E	53° 5' 40,733" N	4, 6	3
Łąki na Północy	2,51	XX	U1	FV	U1	16° 3' 4,204" E	53° 11' 6,680" N	1, 6	2
Kępiste	5,019	XX	U1	U1	U1	16° 29' 44,726" E	54° 3' 4,260" N	6, 7	1, 3
Jacinki	5,141	U1	U1	U1	U1	16° 40' 59,153" E	54° 9' 22,051" N	1, 2	1, 2
Kłocie Ostrowieckie	0,876	U1	U1	U1	U1	15° 58' 58,107" E	53° 6' 12,189" N	1, 4, 6	2, 3, 6
Wietrzno	4,974	U1	U1	U1	U1	16° 40' 35,906" E	54° 3' 23,299" N	1, 2, 6	1, 2, 6
Łobez-Bonin	1,714	XX	U1	U1	U1	15° 39' 2,270" E	53° 35' 8,892" N	1	2
Dąbrowa	1,687	U1	U1	U1	U1	14° 52' 10,484" E	52° 57' 8,724" N	12	9
Dolina Iny	0,727	U1	U2	U1	U2	15° 30' 10,317" E	53° 14' 15,985" N	1, 5	2, 6
Wełtyń1	6,973	U1	U1	U1	U1	14° 34' 45,318" E	53° 15' 4,382" N	12	9
Wełtyń2	3,346	U1	U1	U1	U1	14° 34' 18,710" E	53° 15' 8,886" N	3, 12	9
Bagnica-Kraśnik	3,982	U2	U2	U1	U2	15° 40' 42,455" E	53° 13' 6,741" N	1	2
Dolina Iny-Stardzewo	6,454	U2	U1	U1	U2	15° 29' 14,453" E	53° 14' 15,688" N	1, 2, 6	1, 2, 6
Miradz-Basen Środkowy	0,907	U1	U1	U1	U1	16° 2' 3,309" E	53° 9' 20,562" N	6	6
Tuczno2	0,903	U2	U1	U1	U1	16° 8' 42,237" E	53° 11' 30,268" N	1	2
Choszczono-Recz	4,922	U2	U2	U2	U2	15° 30' 4,665" E	53° 14' 11,586" N	1, 5	2, 6

Drawno-Lubieniów	2,209	U1	U2	U1	U2	15° 40' 35,010" E	53° 13' 20,971" N	-	1
Mielęcín-Bukow	25,067	U2	U1	U1	U1	16° 14' 4,241" E	53° 7' 2,661" N	6	3, 4, 6
Stara Korytnica	1,965	U1	U1	U1	U1	16° 3' 25,627" E	53° 17' 24,974" N	-	-
Jeziora Bukowo	8,779	U2	U1	U1	U1	16° 19' 45,838" E	53° 7' 11,561" N	-	-
Nowa Korytnica2	1,144	U1	U2	U1	U2	15° 58' 0,910" E	53° 11' 44,419" N	6	3, 6
Nowa Korytnica3	1,001	U1	U1	U1	U1	15° 57' 30,746" E	53° 11' 27,586" N	6	3, 6
NE-Szczecinek	6,182	U2	U1	U2	U2	16° 44' 58,939" E	53° 44' 4,864" N	12	9
Rajsko	0,304	U2	U2	U2	U2	15° 33' 31,461" E	53° 14' 18,132" N	1	2, 3
Recz	0,678	U2	U2	U2	U2	15° 35' 3,364" E	53° 15' 50,920" N	1	2
Lasy Mielęcín	4,209	U2	U2	U2	U2	16° 15' 19,062" E	53° 7' 26,726" N	5	6
Nowa Studnica	5,643	U2	U2	U2	U2	16° 0' 44,171" E	53° 15' 14,476" N	6	3, 6
Mechowisko Płociczno	12,873	U2	U2	U1	U2	16° 43' 35,352" E	53° 49' 12,490" N	1	2
Lubieniów-Kraśnik	1,353	U2	U1	U1	U2	15° 37' 16,308" E	53° 14' 13,983" N	1	2

Objaśnienia:

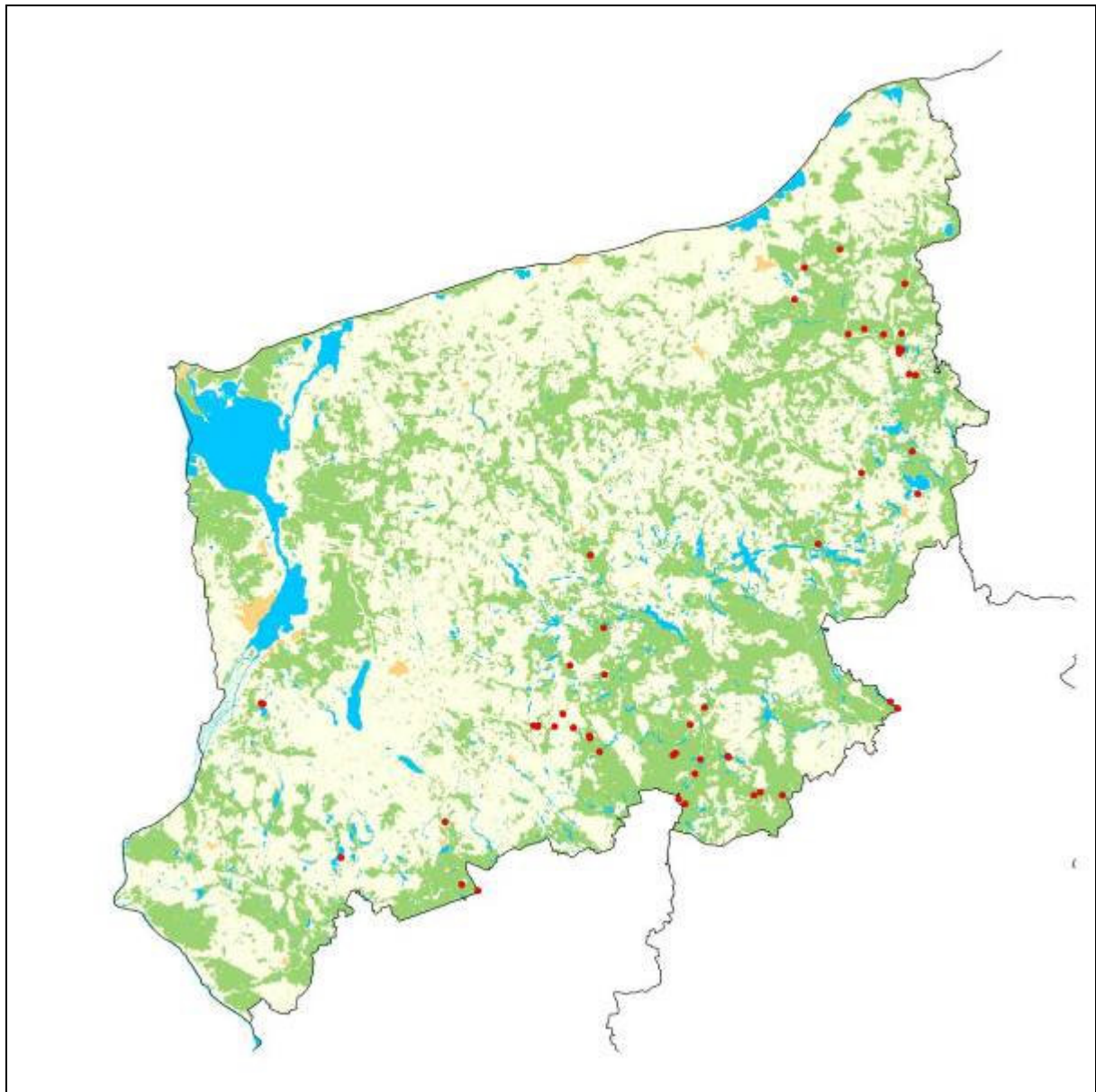
FV - stan właściwy, U1 - stan niezadowolający, U2 - stan zły

ZAGROŻENIA

- 1 - ekspansja drzew i krzewów
- 2 - ekspansja gatunków szuwarowych
- 3 - ekspansja ziołorośli, ekspansja gatunków łąkowych, eutrofizacja
- 4 - ekspansja torfowców, zakwaszenie
- 5 - działalność bobrów
- 6 - zaburzone warunki wodne (ogólnie, w tym głównie z powodu funkcjonowania systemu melioracyjnego)
- 7 - intensywna gospodarka rolna (nadmierny wypas)
- 8 - zasypywanie gruzem i in. odpadami, zaśmiecanie
- 9 - zalewanie
- 10 - wypalanie
- 11 - ujęcie wody
- 12 - rozwój zabudowy
- 13 - rozjeżdżanie przez quady, erozja, rozjeżdżanie podczas koszenia lub prowadzenia gospodarki leśnej, uszkodzenia mechaniczne, rozjeżdżanie ratrakami
- 14 - wkraczanie gatunków inwazyjnych

PROPONOWANE DZIAŁANIA

- 1 - ekstensywne użytkowanie kośne
- 2 - usuwanie nalotu drzew i krzewów
- 3 - budowa piętrzeń na rowach odwadniających, konserwacja istniejących zastawek, zasypanie rowów odwadniających, zamknięcie ujęcia wody
- 4 - utworzenie rezerwatu lub innej formy ochrony
- 5 - wykup gruntu
- 6 - stabilizacja warunków wodnych, m.in. zakłóconych przez bobry
- 7 - eksperymentalne zdzieranie murszu, odtwarzanie roślinności mechowiskowej
- 8 - brak możliwości poprawy stanu zachowania
- 9 - inne

Ryc. 1. Rozmieszczenie obiektów na terenie woj. zachodniopomorskiego.

Działania priorytetowe w zakresie regionalnego programu ochrony regionalnych zasobów siedliska 7230

Poniżej zaprezentowano szczegółową propozycję działań w stosunku do wybranych, kluczowych obszarów, w obrębie których występuje siedlisko 7230. Przy wyborze obiektów kierowano się przede wszystkim rangą obszaru tj. znaczenia dla zachowania bądź poprawy stanu siedliska w zakresie gwarantującym utrzymanie jego najważniejszych i najcenniejszych zasobów zarówno w skali regionalnej jak też krajowej. Istotnym elementem, mającym wpływ na wybór obiektów było ich położenie w sieci obszarów chronionych, szczególnie obszarów Natura 2000. Co wynika, z jednej strony z trwających obecnie prac nad tworzeniem dla nich planów zadań ochronnych, z drugiej strony – możliwością szybkiego i skutecznego pozyskania odpowiednich funduszy na ich aktywną ochronę. Realizacja proponowanych poniżej zadań, w opinii autorów opracowania gwarantuje zachowanie kluczowych dla regionu płątów siedliska 7230 na okres najbliższych 20-30 lat, jak też w większości przypadków poprawę ich stanu.

Rodzaj i zakres działań

W rozdziale ujęto podstawowe działania jakie zaplanowano w poszczególnych obiektach wraz z szacowanymi kosztami. Działania te obejmują następujące czynności:

- przygotowawcze koszenie torfowisk oraz usunięcie nalotów drzew i krzewów,
- wykup gruntów,
- wykonanie planów zadań ochronnych lub uproszczonych planów zarządzania (dokumentacji rolno-środowiskowych),
- usuwanie murszu,
- budowa zastawek i zasypywanie odcinkowe rowów,

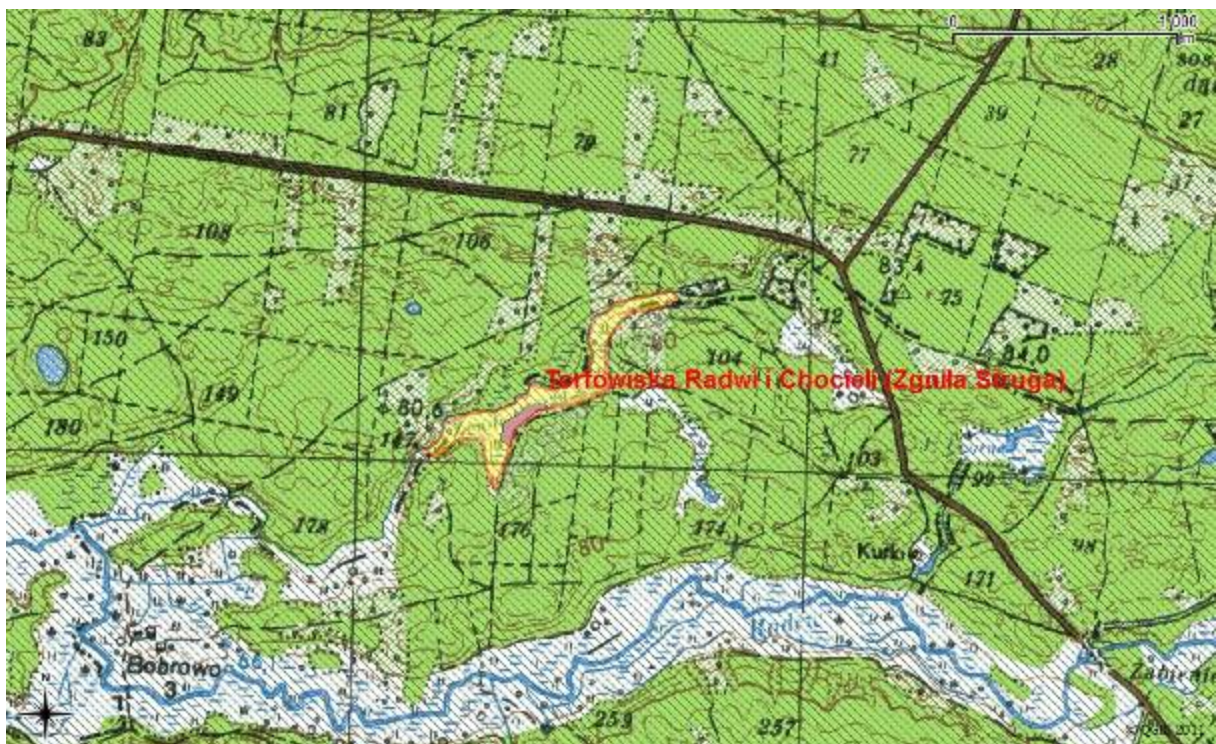
Lokalizację zadań w wybranych obiektach prezentują załączone ryciny.

Tabela 2. Proponowane działania ochronne.

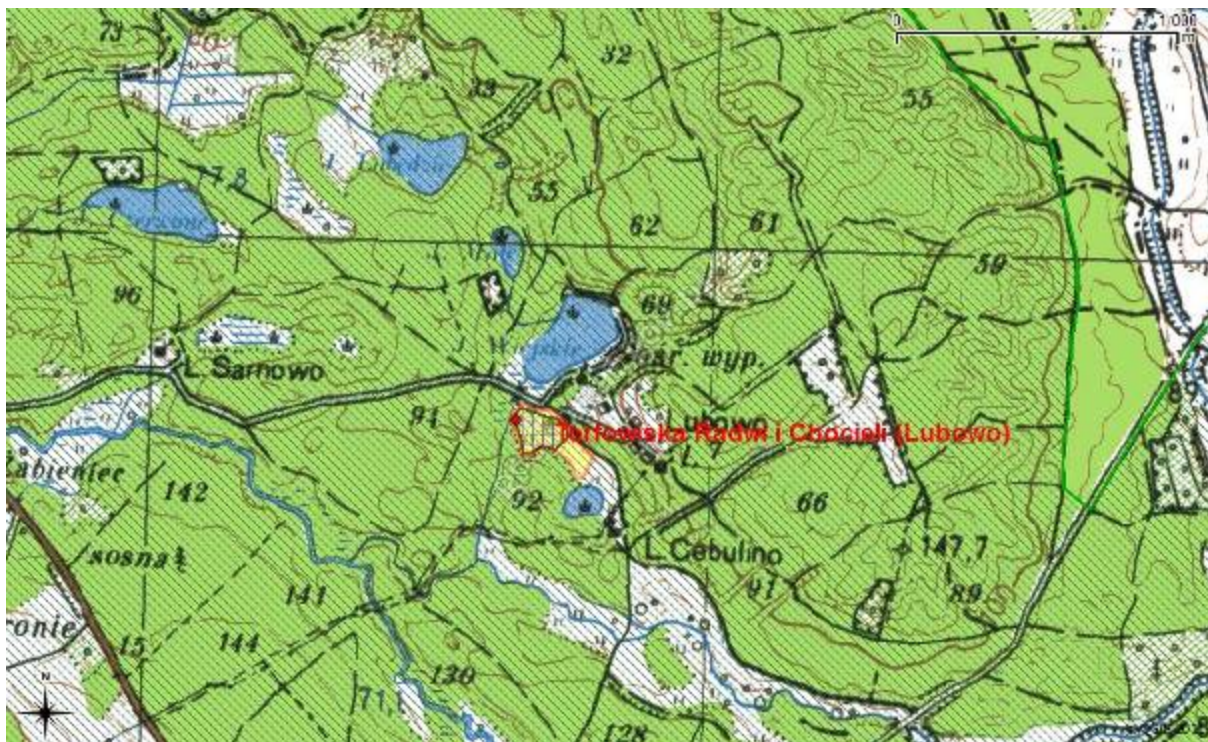
Nazwa obiektu	Koszenie [ha]	Koszenie cena [zł]	Zastawki [szt.]	Zastawki cena [zł]	Wycinka [ha]	Wycinka cena [zł]	Usuwanie murszu [ha]	Usuwanie murszu cena [zł]	Plan ochrony cena [zł]	Dok rol.-środ. cena [zł]	Wykup cena [zł]	Zasypanie rowu cena [zł]	Całkowity koszt
Manowo	0	0	0	0	4	8000	0	0	12000	0	0	0	
Zgniła Struga	0	0	0	0	0	0	1	80000	0	0	0	0	
Lubowo		0	1	8000	2	6000	0	0	0	1500	0	0	
Kwiecko	0	0	0	0	0,5	1500	0	0	1500	0	0	0	
Drzewiany	3	6000	3	16000	1	3000	0	0	0	1500	0	0	
Dolina Łącznej	6	12000	10	50000	0	0	0	0	0	4000	0	0	
Dolina Płoni - Żydowo	5	10000	15	65000	3	6000	0,5	40000	0	8000	70000	0	
Mielęcın Bukowo	0	0	5	35000	0	0	0	0	0	3000	0	0	
Stara Korytnica	0	0	5	35000	0	0	0	0	0	1000	0	0	
Nowa Studnica	0	0	10	70000	0	0	0	0	14000	0	0	0	
Jez. Bukowo Długie i Małe	0	0	0	0	0	0	0	0	20000	0	0	0	
S Nowa Korytnica 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	0	0	
S Nowa Korytnica 3	0	0	3	10000	0	0	0	0	0	500	0	35000	
Razem		28000		289000		24500		120000	47500	20000	70000	35000	634000

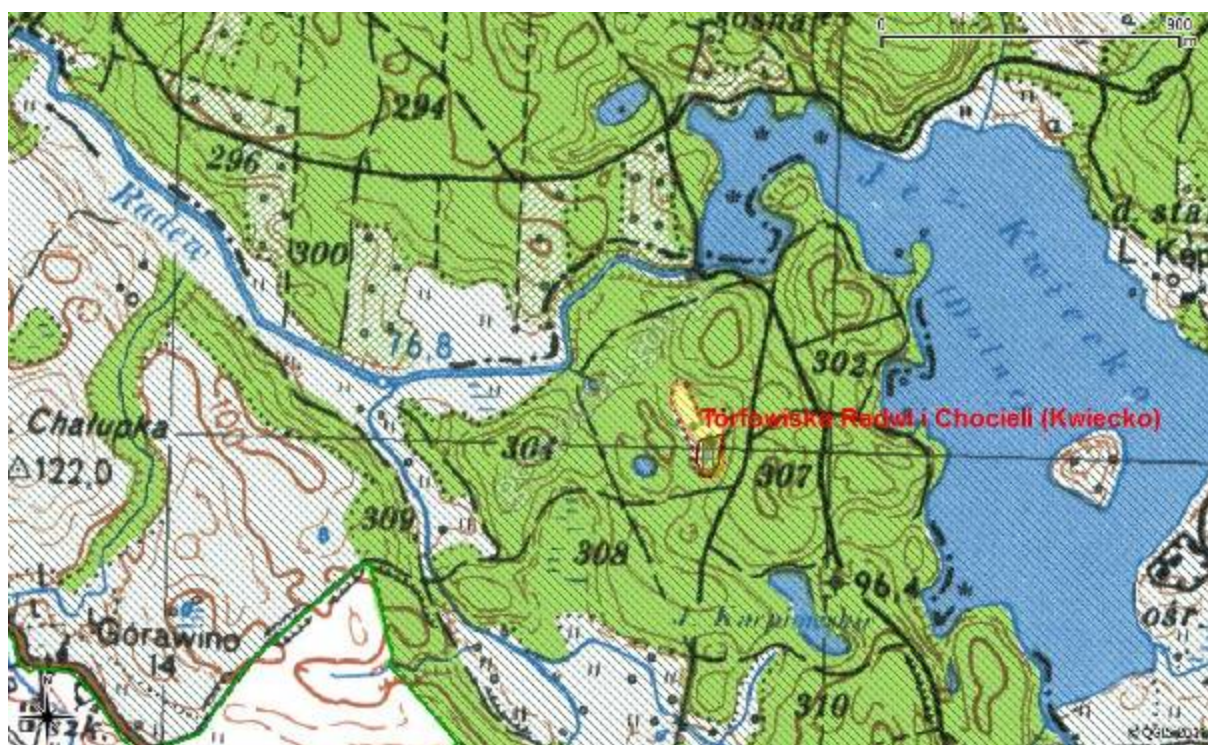
Ryc. 1. Planowane działania w obrębie torfowisk alkalicznych torfowiska „Manowo”.

Ryc. 2. Planowane działania w obrębie Zgniętej Strugi.

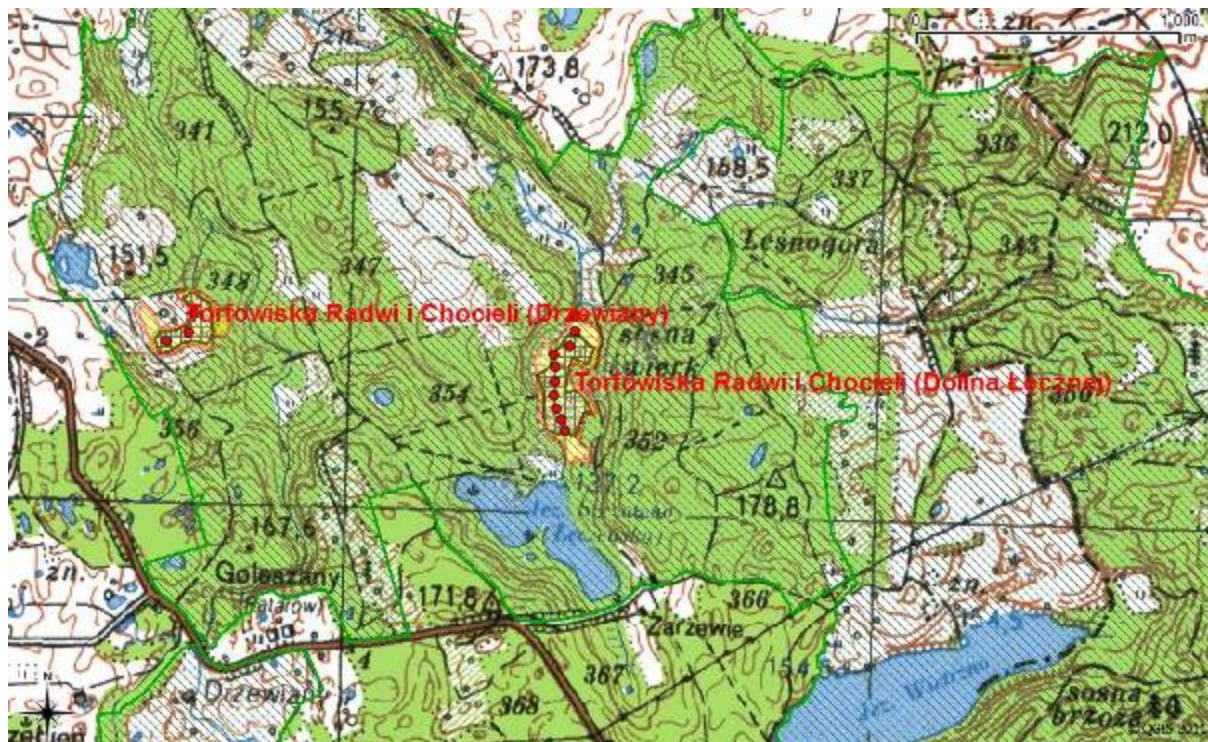

Ryc. 3. Planowane działania w obrębie torfowiska Lubowo.

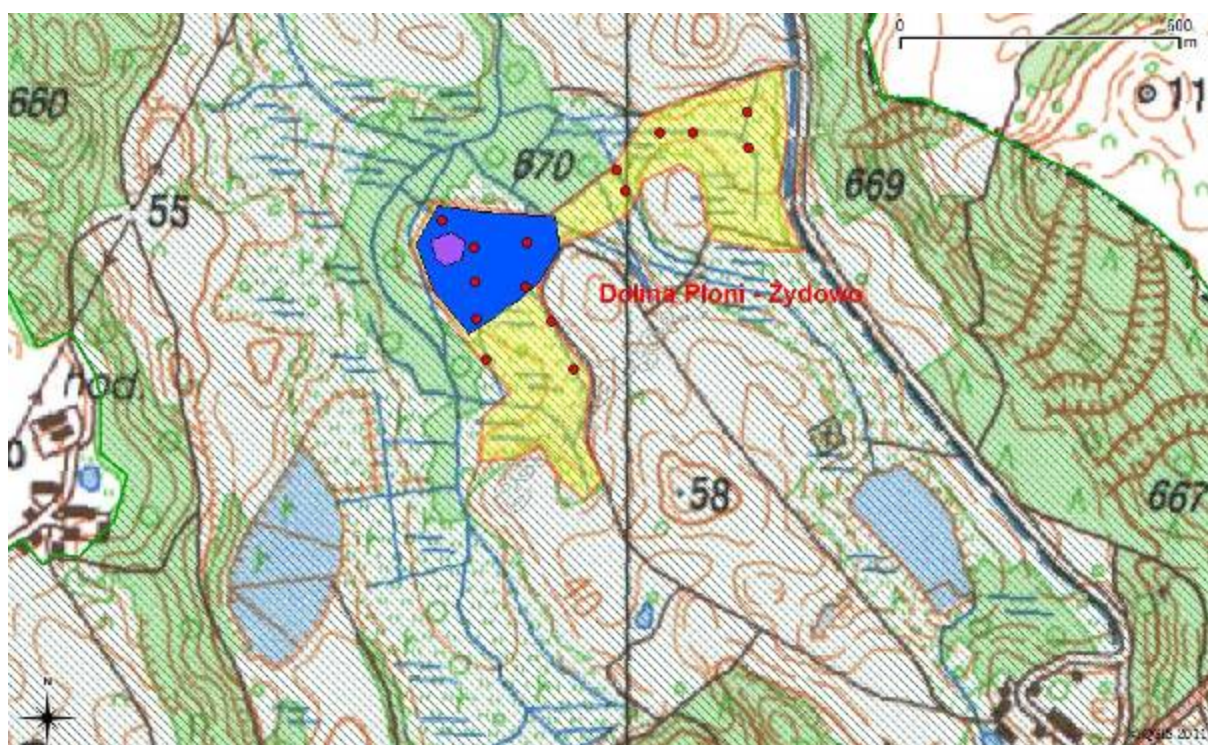

Ryc. 4. Planowane działania w obrębie jeziora Kwiecko.

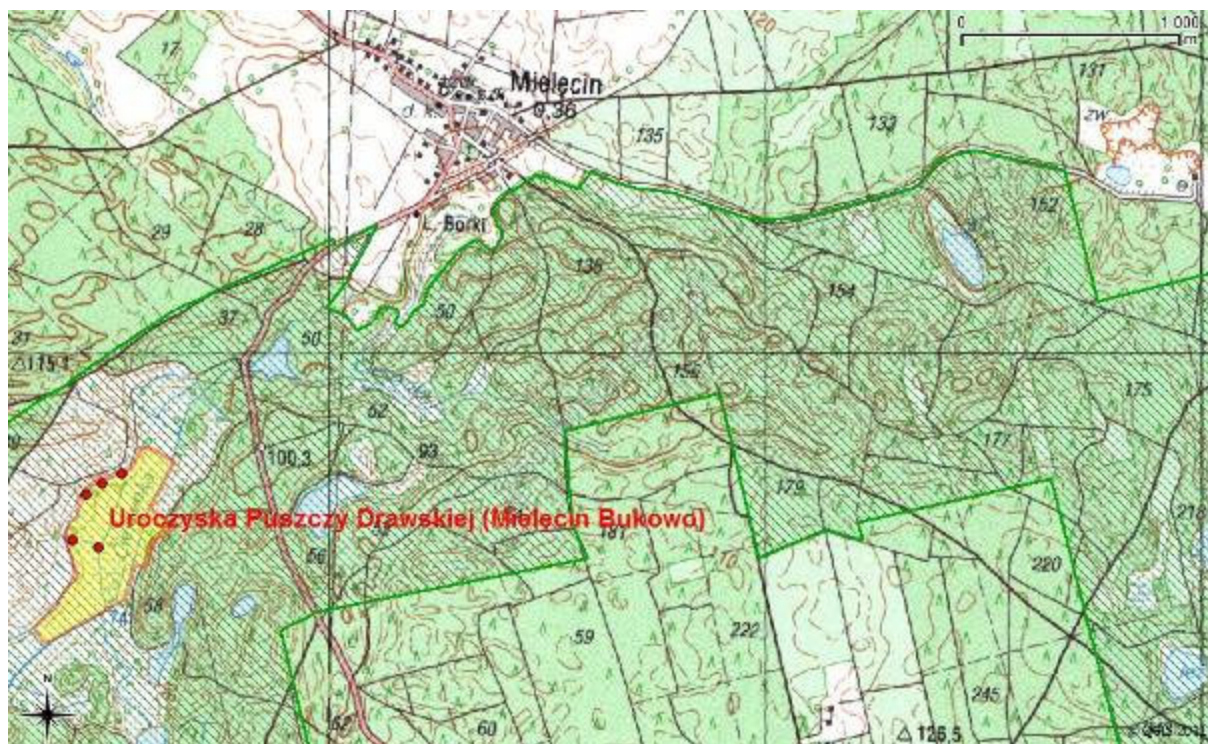

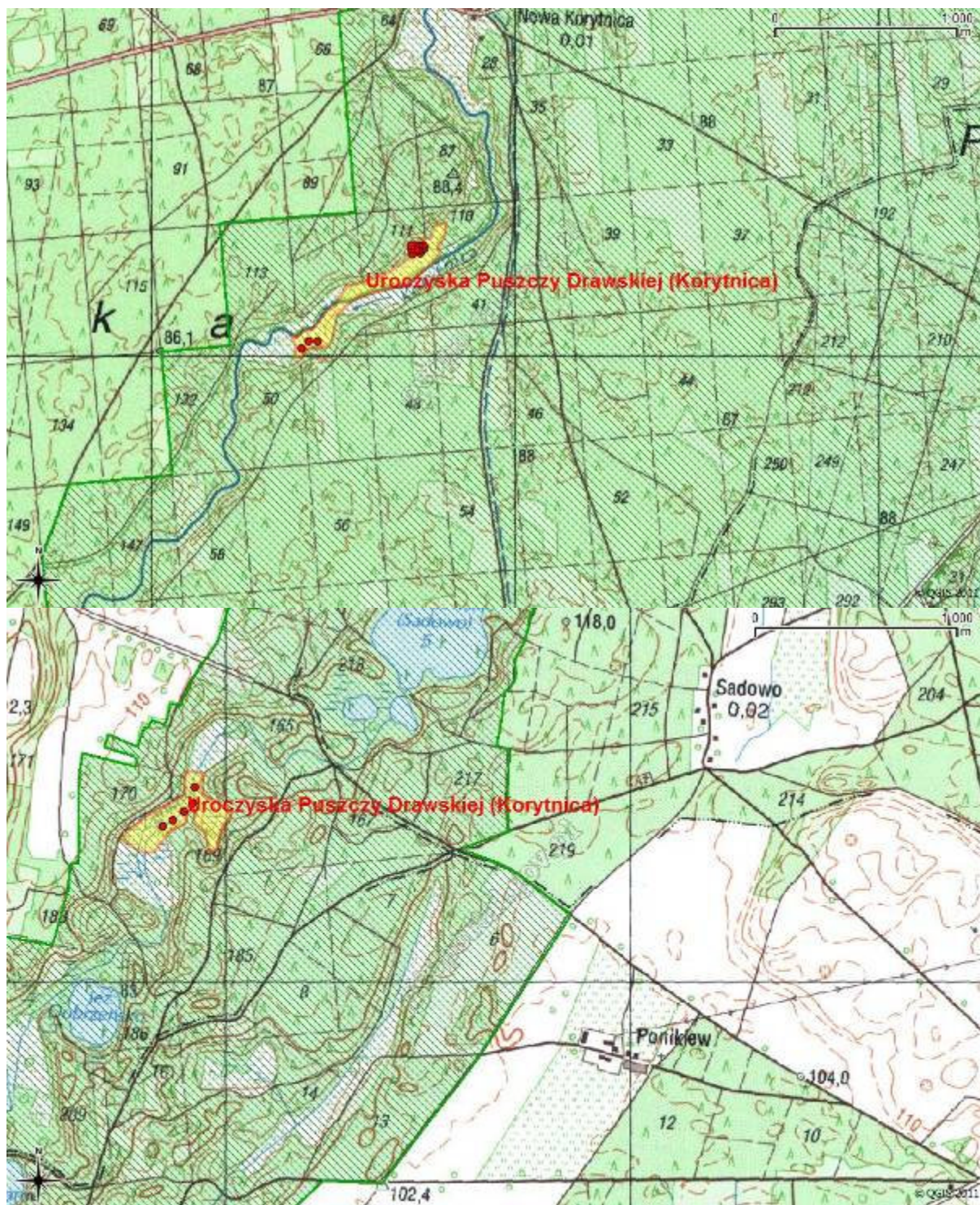
Ryc. 5. Planowane działania w obiekcie Drzewiany.

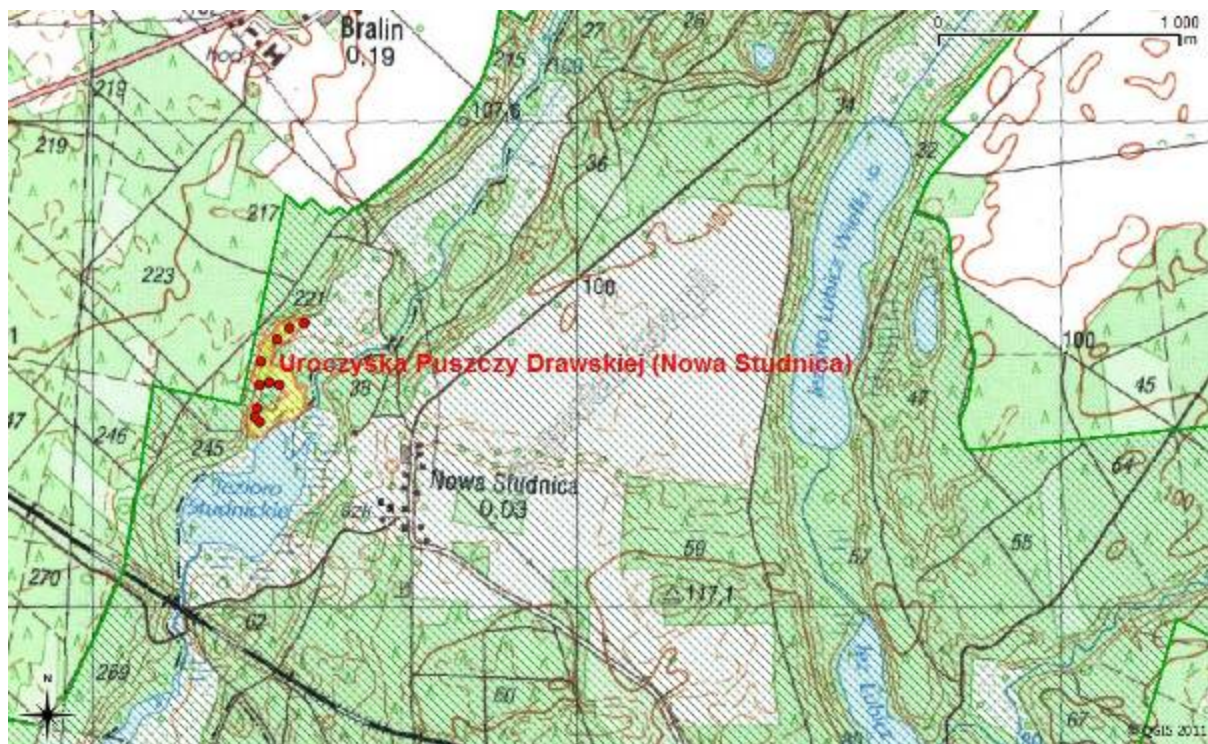
Ryc. 6. Planowane działania w Dolini Płoni – Żydowo.

Ryc. 7. Planowane działania w obiekcie „Mielęcín Bukowo”.

Ryc. 8, 9. Planowane działania w obiekcie „Stara Korytnica”.

Ryc. 10. Planowane działania w obiekcie „Nowa Studnica”.

Ryc. 11. Planowane działania w obiekcie „Jeziro Bukowo Długie i Małe”.

Legenda:

- budowa zastawek/punktowa likwidacja rowów
- optymalizacja warunków wodnych zakłóconych przez bobry
- koszenie przygotowawcze, usunięcie drzew i nalotów
- eksperymentalne usunięcie murszu
- wykup gruntów na cele przyrodnicze
- granice ostoi Natura 2000
- plany ochrony dla istniejących i projektowanych rezerwatów lub uproszczone dokumentacje do planów zarządzania w tym plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 w granicach obiektów

Literatura

- Jarzombkowski F. 2012. Krajowy program ochrony miodokwiatu krzyżowego *Herminium monirchis*. Wyd. Klubu Przyrodników. Świebodzin.
- Jarzombkowski F., Pawlikowski P. 2012. Krajowy program ochrony lipiennika Loesela *Liparis loeselii*. Wyd. Klubu Przyrodników. Świebodzin.
- Pawlikowski P., Jarzombkowski F. 2012. Krajowy program ochrony gwiazdnicy grubolistnej *Stellaria crassifolia*. Wyd. Klubu Przyrodników. Świebodzin.
- Pawlikowski P., Jarzombkowski F. 2012. Krajowy program ochrony skalnicy torfowiskowej *Saxifraga hirculus*. Wyd. Klubu Przyrodników. Świebodzin.
- Wołejko L., Stańko R., Pawlikowski P., Kiaszewicz K., Bregin M., Kozub Ł., Chapiński P., Krajewski Ł., Szczepański M. 2012. Krajowy program ochrony torfowisk alkalicznych (7230). Wyd. Klubu Przyrodników. Świebodzin.

